

حیات برتر

معاد از منظر قرآن

www.ketab.ir

سرشناسه : علی صفایی حائری ۱۳۳۰ - ۱۳۷۸
 عنوان و نام پدیدآور : حیات برتر (معاد از منظر قرآن) / علی صفایی حائری.
 مشخصات نشر : قم: لیلة القدر، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری : ۲۱۶ ص
 شابک : ۳۰۰۰۰ ریال: ISBN 978 - 964 - 7803 - 57 - 1
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا.
 موضوع : معاد -- جنبه‌های قرآنی.
 رده‌بندی کنگره : ۱۰۴ BP ۱۳۹۰ ۷۵ ص ۷۵ / م
 رده‌بندی دیوبی : ۲۹۷ / ۱۵۹
 شماره کتابخانه ملی: ۲۲۷۴۴۱۴

انتشارات لیلة القدر

حیات برتر (معاد از منظر قرآن)

علی صفایی حائری

انتشارات لیلة القدر ۷۷۱۲۳۲۸ - ۲۵۱

تنظیم: مؤسسه تحقیقاتی لیلة القدر

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۰

چاپ: پاسدار اسلام

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

شابک: ۱ - ۵۷ - ۷۸۰۳ - ۹۶۴ - ۹۷۸

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۷۴۶۱۰۲۲ / شماره: ۰۷۷۱۷۳۷۸ - ۲۵۱

(تمامی حقوق این اثر متعلق به ناشر است)

فهرست

پیش درآمد.....	۹
مقدمه.....	۱۳

معاد؛ ضرورت، دلایل، شبهات

ضرورت و جایگاه معاد.....	۱۹
جبهه گیری ها در برابر معاد.....	۲۳
راه های رسیدن به معاد.....	۲۶
شناخت انسان.....	۲۶
شناخت هستی.....	۳۱
شناخت الله؛ حاکم هستی.....	۳۴
شناخت ویژگی های حاکم.....	۳۷
۱. الله و حکمت او.....	۳۷
۲. الله و عدالت او.....	۳۹
۳. الله و احاطه او.....	۴۱

۴۱	۴. الله و خلقت تکاملی او
۴۳	شبیهات فکری نفی معاد
۴۳	خرافه بودن
۴۳	نبود دلیل و بی‌فایده‌گی
۴۶	ترکیب مادی انسان
۵۳	عوامل روحی - روانی نفی معاد
۵۳	آزادی طلبی
۵۴	نقد طلبی
۵۴	نگاه طنز
۵۵	فلسفه بافی‌ها و بهانه‌ها
۵۹	خلاصه

مراحل و چگونگی

۶۷	۱. شروع قیامت و مرحله حشر
۶۸	۲. مرحله محاسبه و طرح موازین
۶۹	۳. مرحله نشر و جدایی
۷۰	۴. مرحله محاکمه
۷۱	گفت‌وگوها

روش طرح معاد و برخورد قرآن

۸۳	نمونه‌ها
۸۳	۱. سورة قیامت

۱۴	مخاطب سوره
۱۹	روش برخورد
۹۱	طرح ضرورت معاد
۹۵	طرح یک سؤال
۱۰۰	عوامل این سؤال و وسوسه
۱۰۱	۱. راحت طلبی و عیاشی
۱۰۸	۲. شتاب زدگی و نقد طلبی
۱۱۰	بهشت نقد
۱۱۸	تحلیل معاد جسمانی
۱۲۰	معاد، ادامه دنیا
۱۲۳	خلاصه
۱۲۷	مروری بر سوره
۱۳۳	۲. سوره نازعات
۱۳۳	طرح انسان در مجموعه هستی
۱۳۴	مخاطب - روش برخورد
۱۳۵	هستی قانونمند
۱۳۷	داستان فرعون مغرور
۱۴۲	بررسی انسان در هستی
۱۴۵	جهنم و ابعاد آن
۱۴۸	تحلیل مسأله خلود
۱۵۰	جلوه‌ها و ابعاد بهشت
۱۵۷	مروری بر سوره

۱۶۳	۳. سورة صافات
۱۶۳	تصویری از عظمت هستی و حقارت انسان
۱۶۹	مروری بر سوره
۱۷۵	۴. سورة قارعه
۱۷۵	تصویری از دگرگونی انسان و هستی
۱۸۰	میزان‌ها
۱۸۵	مروری بر سوره
۱۹۱	۵. سورة تین
۱۹۱	توجه به ترکیب خاص انسان
۱۹۷	خلود و جاودانگی انسان
۲۰۳	خلاصه
۲۰۸	فهرست آثار استاد علی صفایی حائری (ره)

پیش درآمد

از استاد این عبارت را بسیار شنیده و خوانده‌اید که: «دین، حتی اگر از توحید و غیب و معاد برخوردار باشد و هیچ حکم و برنامه‌ای دیگر نداشته باشد، همین توحید و معاد، برای نظام‌سازی و نظام‌مندی ذهن و قلب و عمل آدمی کافی است»^(۱).

«روشن‌تر بگویم: اگر ما در دین فقط توحید و معاد را در نظر بگیریم و هیچ یک از اصول و فروع دیگر را هم در نظر نگیریم، همین توحید و معاد در چهار حوزه تأثیر می‌گذارند و آنها را دگرگون و متحول می‌کنند: در انگیزه، در اهداف، در روابط و در برنامه‌ریزی»^(۲).

استاد، معاد را در کنار توحید مطرح کرده و آن را یکی از دو رکن اساسی دین دانسته که به تنهایی می‌توانند نظام‌ساز و نقش‌آفرین

۱. نامه‌های بلوغ، ص ۲۰۸.

۲. روزهای فاطمه، ص ۳۰.

باشند و مدیریت و برنامه‌ریزی هر فرد و جامعه‌ای را دگرگون کرده و بسازند؛ که با طرح معاد و اعتقاد به آن، نوع نگاه و برنامه‌ریزی و نوع روابط با انسان‌ها از اساس متحول می‌شود؛ چرا که انسان منکر معاد تنها برای هفتاد سالش برنامه می‌ریزد و با این نگاه محدود نظاره‌گر عالم و آدم می‌شود؛ «ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ»^(۱). این در حالی است که انسان عارف و عاشق معاد، برای بی‌نهایت تقدیر و برنامه‌ریزی دارد. آن یکی با مرگ، خود را و عالم را تمام شده می‌داند و این یکی مرگ را تازه شروع و آغاز یک حیات برتر و بزرگ‌تری می‌شمارد و دنیا را برای خود سقف کوتاهی می‌بیند که باید از آن متولد شود و از پوسته محدود آن بیرون بیاید.

آن یکی دنیا را مقصد می‌داند و این یکی منزل. جایگاهی چنین مهم و ویژه استاد را بر آن داشت تا از معاد بگوید و از منظر قرآن نظاره‌گر معاد باشد و با این نگاه عمیق و عاشقانه بذر عشق و گرایش به حیات برتر را در دل‌ها بکارد و شاهد پرواز روح‌های بلندی به بهشت باشد که بدن‌هایشان در دنیا به کشت و داشت و برداشت مشغول است^(۲).

و خداوند سبب‌حان نیز این توفیق را به ما داد تا بتوانیم پس از ده سال از پرواز روح بزرگ استاد، سخنرانی‌های رسای ایشان را در این

۱. «آن، آخرین حد و نهایت آگاهی‌شان است.»؛ نجم، ۳۰.

۲. نهج البلاغه، ج ۱، ص ۱۹۲.

مسأله ضروری به رشته تحریر در آورده و برخی از دست‌نوشته‌های ایشان را جهت تکمیل بحث به آن اضافه نماییم. به امید آنکه دل‌های ما و شما نیز آماده چنین پروازی شود.

این نوشته در حقیقت نوعی «تفسیر موضوعی - ترتیبی» در حوزه قرآن است که در کنار تفسیر ترتیبی قرآن مطرح است.

از آنجا که استاد اعتقادی به تفسیر موضوعی مرسوم در حوزه قرآن ندارند؛ به این معنا که تفسیر موضوعی را یک کار علمی می‌دانند که فوایدش در جای خود محفوظ است، ولی آن را کاری قرآنی که در راستای اهداف قرآن که کتاب هدایت است نمی‌شمارند، به این جهت نوع کار ایشان با دیگران کاملاً متفاوت است؛ که دیگران در بحث تفسیر موضوعی مجموعه اطلاعات علمی و قرآنی را به خواننده منتقل می‌کنند و استاد در راستای همان نقش هدایتی قرآن به گونه‌ای دیگر با مخاطب این موضوع برخورد می‌کند، که به حق، دل خواننده را می‌لرزاند و شوق پرواز را در او ایجاد می‌کند. و همین نکته است که دیگران از «معاد در قرآن» می‌گویند و استاد از «معاد قرآن» و به شکل تفسیر موضوعی - ترتیبی کار را دنبال می‌کند.

استاد با طرح معاد قرآن همه نگاه‌های رایج از معاد را به نقد می‌کشد و تفاوت معاد قرآنی را در نگاه دیگران به شکلی تبیین می‌کند که به وضوح معلوم می‌شود که راستی ما تا چه اندازه با قرآن بیگانه‌ایم!

استاد با طرح مسائل اساسی معاد در این مجموعه، به تبیین سه مسأله کلیدی در این حوزه می‌پردازد:

در مرحله اول، ضرورت معاد را به گونه‌ای اثبات می‌کند که هم منکرین معاد را به اقرار وامی‌دارد و هم بر ادعای کسانی که منکر اثبات عقلی معاد هستند، خط بطلان می‌کشد. و مهم‌تر اینکه از برهانی استفاده می‌کند که بسیار قاطع و در عین حال برای دیگران ناشناخته مانده است.

دوم، اینکه با تحلیل معاد جسمانی مشکل کسانی که معاد جسمانی را تعبدی می‌پذیرند نه تعقلی حل می‌کند.

و سوم، با تشریح خلود و ماندن ابدی اهل جهنم و حل این مسأله پیچیده، به همه شبهات و پرسش‌ها در این مورد جواب متقن داده و مسأله‌ای که این همه در ذهن‌ها استبعاد دارد را برطرف می‌سازد.

حیات برتر گوارای چنین وجودی باد که سال‌ها قبل از رحلتش روحش به بهشت پرواز کرده بود و مصداق روشنی از این کلام علی در عصر ما شده بود که: «قُلُوبُهُمْ فِي الْجَنَّةِ وَأَجْسَادُهُمْ فِي الْعَمَلِ»^(۱)؛ دل‌هایشان در بهشت و بدن‌هایشان در فعالیت و عمل است.